

Newsweek 29. nóvember 1982: Onward, Evangelic Soldiers — s. 32 og 33

Evangelistar á herferð í Latínamerika

Sökinn sjálfvættvisi stingur seg upp allastaðni. Í Buenos Aires bankar á dynnar, tvey og tvey frá rørslni »Teimum Endurföddu« bjóða seg fram at leggja út ta Heilagu Skrift.

A flóttarlegum í Honduras bjóða trúboðarar mat og medisin samstundis sum troðkað verður á við gudilílegum leiðbeiningum.

Væl at sær komnir evangelistar sita sunnudagar á hotelstovum í Guatemala, leksa seg við »Soft drinks« og ráðleggja um hvussu teir best kunnu bera seg at við at fáa enn fleiri »Endurfödd« inn í rættina.

Megnandi protestantiskar samkomur fiska eftir latínameríkiskum sálum.

»Teir Endurföddu« krossfarnir hava sett upp útvarpsstöðir, bókhöndlar, sjúkrahús og skúlar.

Teir fáa í sín part túsundtals trúarfelagar frá teirri grundfestu Rómversk katólsku kirkjuni.

Summastaðni er talið av samkomum tífaldað seinasta ár, aðrastaðni er tiggjundaparturin av fólkinum umvendur.

Jack Hayford, trúboðari fyri »Californisku Kirkjuna á Vegnum« sigur, at rørslan økst við einari samkomu um dagin.

Henda stórfringna luttøka dregur alt nærri markinum at landsins blóðmerktá politiska stríð. Harðrændir evangeliskir fundamentalistar verða stuðlaðir við milliónum av dollars frá konservativum sektum í USA og hava lyndi til at stuðla konservativum og teirra sak á staðnum.

Hinvegin prædika katólikkar, síðligir protestantar, metodistar og presbyttar yvirhøvur eina meira frígjörda kristni læru meira hallandi vinstravegin.

Úrslitið er vaksandi tviðráttur og kapping millum tær religiøsu sektirnar. »Tað er eingin miðleingja í Latínamerika longur«, sigur James Jewell frá evangeliska hjálparbólkunum »World Vision«. Hon er burturbeynd.

Harðskapur:

USA-trúboðarar gera stórkvett í Guatemala, har forsetin sjálfur, generalurin Efraín Ríos Montt er við

gítin leiðari av 12-ára gomlu rørslni »Teimum Endurföddu«, ein grein av Hvítusunnusamkomu við miðstöð í Eureka, California.

Henda fundamentalistiska rørsla bannar øllum kommunistiskum hugsjónum. Teirra læra rættvisger einum og hvørjum mótagangi, sigur Amnesty International, og úrslitið hevur verið 2.600 dráp í 4 mánaðar.

Serligi prestur forsetans Carlos Ramirez fastheldur, at ágangurin er rættvisur. »Tann Heilaga Skriftin víðurkennir stangar reglur um verju av sakleysum og stýring av lögligum víðurskiptum.« Soleiðis greiddi Carlos Ramirez blaðmanni Newsweek's frá: »Hetta er soleiðis sagt á Biblíuni«.

Evangelistarir gjørdu sitt størsta kubb í Guatemala í 1976, tá jarðskjálvtar oyddu mangar túsund bygdir og 22.000 mannaliv týndust. Fjöldir av USA-sektum komu til hjálpar og misioneraðu um nýggja trúgv. Mett verður í dag, at 22% eru umvend, og talið veksur.

Fyri mánað síðani høvdu 750.000 samfelagsstevnu í høvuðsstaðnum at hátíðarhalda 100-ára minningardag fyri protestantiskum virksemi í Guatemala, størsta samkoma av hesum slag nakrantíð í Latínamerika.

Eisini aðrar høgravendar stjórni hava boðið USA-evangelistum vælkomnar. Í Chile stuðlar kirkjan einaræðisharranum Augusto Pinochet. Hesi kirkjufeløg stuðla alment verkjartiltøkum. Í El Salvador býðst hesum kirkjum, sum stuðla stjórni herumframt politivernd. Bæði tey høgravendu og tey vinstravendi liva sambært biblíunnarhugtakið: »Hann, sum ikki er við mær er imóti mær«.

Til domis sendi stjórni í Nicaragua fyrr í ár mangar limir av Jehova Vitnum av landinum, tí teir talaðu stjórni imóti.

Men teir flestu fundamentalistar í Latínamerika siga, at teir virka ópolitiskt hóast teirra tilknýti til politisk virkandi USA-kirkjufeløg. Teir siga seg avmarka virkið til átrúnarligar sakir og halda seg frá luttøku í lokalum stríðsspurningum: Skriftin sigur, at hvørja politiska áskoðan

tú hevur, skalt tú halda teg til skriftannar orð. Tað merkir, sigur »Kirkjan á Vegnum«, gjøgnum harra Hoyford, at tú skalt akta boðini frá yvirvöldini, uttan so at hon er imóti kristnileirni.

Aðrir evangelistar siga, at best er at gera sum minst vart við seg. Tað ræður um at yvirleva. Vit royna sum best ikki at koma í klandur við stjórni, sigur Jewell frá World Vision, sum starvast í 18 Latínameríkiskum londum.

KOMA vit í klandur við stjórni, so er liðugt. Ein protestantiskur arbeiðsmaður í Costa Rica sigur: »Ágangandi trúboðan um óbroytt social víðurskipti hóska ikki væl mótvægis vinstrahallum katólskum og síðligum protestantiskum virksemi. Konservativar kirkjur í USA seta út síni gern við ábending um ætlandi stöðg í broyting og botan av socialu víðurskiptum okkara, og tær gera tað torførari hjá okkum«.

Serliga katólikkar eru illa við tí at USA-samkomur gera teinum fortætt uttan eftirtanka um tey truplu politisku víðurskiptini og livikorni.

»Tað koma álop á okkum norðaneftr (úr USA) og tað er ikki serliga kristiliga sambærtligt« sigur Thomas Quigley, Tjóðskaparráðið fyri katólskum biskupum í Washington. Tað er anti-katóliskt.

Ein serligur meinbogi eru teir nógvu pengarnir, sum evangelistarir fáa frá USA-samkomum. Tað ørkymlar okkum so mikið, at hesir evangelisku fjallmenn við almikið av peningi og ókeypis biblíum koma til okkara óbúgvna fólk í Columbia, sigur pater Hugo Fernandes Mora gremjandi.

Teir flestu evangelistarir tykjast at hava almikið av peningi. Figgjarætlan teirra verður ikki alment kunngjørd, men ein ætlan yvir protestant-útreiðslur í 1979 røkkur upp í eina milliard dollars, herav ein munandi partur er spenderaður í Latínamerika. Meinpárturin verður settur upp eitt kort: At fáa katólikkar og sámuligir protestantar yvir í tær evangelisku sektirnar.

Evangelistar rópa tað »seyðastuldr«, og mátarnir eru ymiskir frá sekt til sekt. Vanligast við vitnis-

burðum, ofta í útvarpi og TV. Aðrir mátar eru at standa á gøtuhornum, banka á privatdyr, visa filmir og býta út bóklingar.

Ein samkoma — tann 4.600-lima Tylers Green Acre Baptist Church í Texas roynir at umvenda alt Belize-økið — 150.000 fólk við at byggja 20 kirkjur á 20.000 dollars og lata hvørjum fólki eina bíbliu fyri einki.

Mátarnir:

Summir evangelistar hava meira at bjóða enn trúnnu eina. Samkomur byggja vanliga bønhus, basketball vøllir, útvarpsstöðir, skúlar og sjúkrahús, herumframt mat og medisin fyri einki.

Trúboðarin Wilbur Wacker frá Assembly og God Church sigur: »Vit vilja geva fólkinum her niðri hjálper, breiðari høggarar, spakar og medisin. Vit vilja hjálpa teimum við tí, sum er fyri neyðini í teirra arbeiði.«

Kirkjuligir forsprákarar nokta allir sum ein, at hesin framgangshátur er muturkendur. Coggins, frá Evangelic Foreign Ministers Association sigur, at einfaldt bond skulu tí fyri at koma á tal, »sanniliga eru vit fegin, um onkur verður vinsamur og vil vita meira, men vit nýta ikki mat og amboð sum agn.«

Men vit vita um misbrúk. Í Honduras vórðu seinasta ár tveir World Vision-medarbeiðarar ov ágangandi at blanda saman boðskapin og neyðhjálp, og vórðu báðir koyrdir.

Konir menn eru á ymsum máli um, hvi evangeliseringin vognast so væl í Latínamerika. Hesi lond hava altíð ligið næst og fremst fyri USA-missionsvirksemi, og vanliga hugsan teirra byggir á gamla kristna siðmenn-ing.

Billy Graham, trúboðari sigur: »Vit trúgva øll á moyggjarburðin, deyðan á krossinum og uppreisning. Í Latínamerika ret tú longu væl áleiðis, tí tey kenna longu biblíuna. Men grundin undir øllum er óvissan, teir figgjarligu og socialu trupulleikarnir.«

»Tey eru í stórum angist fyri framtíðini« sigur trúboðarin Oscar Bolioli úr Argentina.

Um so er, at trúarlæran framyvir fer at klúgva gjøgnum tær politisku

áskoðanirnar, so er øll orsök til angist. Men vónir eru um, at trúarstríðið fer at linka.

Fyri kortum samdust katólskir og sámuligir evangeliskir og protestantiskir hugsjónarmenn í Brazil um at stovna eitt felags ráð við felags endamáli. Ágangandi evangelistar og teir traditonellu trúarbólkarnir eru ikki farnir reiðuliga til hendurs enn uttan á tí andaliga og politiska økinum.

Einasti álvarsli samanbrestur higartil millum Guatemala

Church of the World og katólsk hjálparfólk er skuldseting um hjálpar katólikka til vinstravend bardagafólk.

Um slíkar skuldsetingar skuldu vundið upp á seg kann Latínamerika krossferðin enda við einum heilagum — og blóðdalkaðum — bardaga.

Joseph Treen with Roger Schulman in New York, Michael Smith in Lima, Penny Lernous in Bogota, Joseph Harnes in Mexico City and bureau reports

Niklas 70 ár

Í dag, 22. júní, fyllir Niklas Andreassen, Essalag 3, Tórshavn, 70 ár. Starvsmaðurin Niklas er sostatt kominn til tann aldur, tá hann sambært reglurnar hjá tí almenna skal leggja niður sitt starv.

Tey mongu ár, Niklas hevur starvast á Landsverkfrøðings-skrivstovuni, hevur hansara uppgáva verið at taka sær av tí serliga granskingsarbeiði, sum er ein fittur partur í tiliklum, sum ein vegagerð, havnagerð o. a. ferri við sær, tí ofta skulu leitast fram skjøl og tilfar, sum meira og minni liggja sum forklárandi um tað, sum fyrr kann vera hent í tiliklum føri.

Tað skal brúkast nógv tol og nærlagni skal til hjá honum, sum fæst við málfroðislig og mentunarlígt starvssemi. Gerandis-arbeiði Niklasar hjá Landsverkfrøðinginum hevur fyri mesta partin verið av tiliklum slag og hesi nevndu eyðkenni hevur Niklas til fulnar átt í sær. Tað verður ikki sum at siga tað her at fáa aftur mann í mans stað, til tað ofta tungföra arbeiðið, sum tað ofta er, at skula leita fram burturgoymd skjøl og tilfar, sum ikki altíð var lagt burtur so greiðliga, sum eftirtiðin hevði ynskt.

Niklas er eisini skrivari í Mentunargrunni

Løgtingsins. — Hetta starv hevur hann røkt til lítar frá tí Richard Long, sáli, legði frá sær miðskeiðis í sjeytiárunum.

Hann hevur stóra vitan, ikki bara um føroysk víðurskipti, men um útlendsk, søgulig sum nýggjari, mentunarlígt og málslig víðurskipti. Hann er málkonur sum fáur, eisini í teimum fornu málunum. Henda stóra vitan ger, at tað er áhugavert at práta við Niklas, og tað at hann dugir væl at siga frá ger, at tú ert altíð ríkir í minninum, tá prátið er av.

Hjartaliga tillukku við ynskinum um mong góð ár afturat.

j.

heldur
tú
ikki

sosialin